

Beste mensen,

Deze nieuwsbrief is verstuurd naar alle deelnemers van de conferentie mens en muziek 2006, alle platformleden en geïnteresseerden in de stichting mens en muziek. Om technische redenen heb ik dit bestand opnieuw moeten samenstellen, mocht je deze post niet meer willen ontvangen, laat mij dit dan zo spoedig mogelijk weten via een mailtje naar mail@mensenmuziek.nl of telefonisch 072 509 9458.

Op www.mensenmuziek.nl is ook een printbare PDF-versie van deze nieuwsbrief (opgemaakt met foto's!) te downloaden, op deze wijze wordt je mailbox niet belast met grote bestanden. Op de website vind je actuele informatie, heb je ook wat te melden, laat het dan s.v.p. weten door middel van een mailtje naar: mail@mensenmuziek.nl

De website biedt de mogelijkheid om activiteiten betreffende muziekvernieuwing kenbaar te maken aan een groter publiek. Heb je ideeën hieromtrent, laat het dan via bovenstaand emailadres even weten.
Eric Speelman

Conferentie Mens en Muziek, 26 – 28 oktober 2006 - Marcel van Os

Voor de tweede keer vond in Schoorl een conferentie plaats georganiseerd vanuit de stichting Mens en Muziek. In de herfstvakantie, van donderdag 26 t/m zaterdag 28 oktober, ook dit keer in de vakantieachtige omgeving van Schoorl op de instelling Scorlewald. De dagen ervoor waren muzikinstrumentbouwers uit diverse instellingen en landen hier verzameld en zij voegden zich vrij massaal in de grote groep therapeuten, muziekpedagogen, uitvoerend musici, componisten en belangstellenden. Ergens

anders in Nederland, in Zeist, was hiervoor een conferentie geweest met Michael Deason Barrow in het teken van 'The Singing Child'. Ook Michael en enkele van de cursisten van die conferentie waren vervolgens naar Schoorl gekomen om hier een bijdrage te leveren of de conferentie te volgen. Een muzikale herfstvakantie dus! Samen waren er evenals de eerste keer in het najaar van 2004, weer zo'n 140 mensen verzameld voor deze conferentie. Opvallend was meteen aan het begin dat onder de deelnemers de muziektherapeuten veruit in de meerderheid zijn. Dit roept wel de vraag op naar met name de (muziek)pedagogen. Wellicht is de indruk dat deze conferentie vooral voor therapeuten is bedoeld, maar nadrukkelijk moet gesteld worden dat de opzet is om een ontmoetingsplek te creëren voor juist de diverse groepen, tot en met belangstellende amateurs. Achteraf was de algemene indruk dat deze conferentie juist ook voor leraren onderbouw en kleuterklas ongelooflijk inspirerend kan zijn. Voor muziekpedagogen geeft het de mogelijkheid ontmoetingen te hebben en ervaringen uit te wisselen en nieuwe ideeën op te doen. Het is te hopen dat we deze groepen in een volgende conferentie nog meer kunnen gaan enthousiasmeren hier aan mee te doen. Aan de andere kant was de conferentie nu 'vol'. Meer deelnemers kon de accommodatie niet verdragen.

Thematiek van deze conferentie was gelegen in 'muziek als levende ontmoeting'. In de folder werd dit als volgt aangeduid: "Muziek is levende ontmoeting op velerlei manieren: tussen twee tonen, tussen instrumenten, tussen klanken, tussen twee mensen, tussen vele mensen. Steeds ontstaat muziek in het levende element van de ontmoeting, in het 'ertussen'. Als we muziek horen herkennen we haar aan het levende element dat in de ontmoeting ontstaat. Deze conferentie wil zelf een levende ontmoetingsplek zijn voor musici, muziekpedagogen, muziektherapeuten en allen die de muziek een warm hart toedragen." Aan het einde van deze intensieve dagen konden we constateren dat de conferentie in zijn diverse facetten ruimschoots aan dit gestelde heeft beantwoord. Nu is natuurlijk de formulering ook vrij ruim van opzet. Hierin kan veel plaats vinden dat beantwoord aan deze omschrijving. Maar dit is juist ook weer opzet van de conferentie. Deze bestond eigenlijk uit 3 onderdelen: werkgroepen, forums met inhoudelijke bijdragen en concerten. Als 4e mag de rijkelijke ontmoeting tussendoor gelden als een weliswaar niet aenland maar goed gebruikt

programmaonderdeel. Belangrijke rode draad werd gevormd door de werkgroepen waarin in totaal 4 keer anderhalf uur werd gewerkt. De deelnemers volgden gedurende de dagen dezelfde werkgroep, waardoor verdieping mogelijk was in die groepen. Een aantal werkgroepeliders waren hetzelfde als 2 jaar geleden. Wederom waren Pär Ahlbom, Manfred Bleffert, Michael Deason Barrow, Fenneken Francken, Christiaan Boele en Monique Kühn bereid gevonden een bijdrage te leveren. Daarnaast verzorgde Dick Verbeek een werkgroep over 'de kunst van het ritme', Floortje Bedaux over 'de lier in de klas' en de stichting Papageno was aanwezig. Deze laatste stichting is een overkoepelende stichting die muziektherapie bij autistische kinderen thuis brengt. Een rijk palet dus van diverse (werk)gebieden, verbonden door de muziek.

De conferentie als geheel en elke dag opnieuw werd begonnen met samen muziek maken. Bij aanvang was het Dick Verbeek die het ritmische gebied met ons verkende. Een gezamenlijk gestructureerd ritmisch spel en een meer vrij ritmisch spel wist hij met de hele zaal tot een boeiend klankgebeuren te maken. Meteen is beleefbaar hoe het werken in het ritmische werkt op de vitaliteit. Later, bij de bijdrage van Astrid Schoots kwam dit beleven nogmaals terug. Op vrijdag was het Pär Ahlbom die ons muzikaal

leidde. Zoals dat bij hem gaat komt hier geen geschreven noot aan te pas maar ontstaat alles vanuit de improvisatie. Vrije vocale klanken in vier groepen, spelend met echo's, spelend met vrije clusters die zich naar boven en beneden bewegen en gebruik makend van het contrast van mannen en vrouwenstemmen. Dit zijn de ingrediënten waarmee hij ter plekke een improvisatie opbouwt. Pär in het midden, de groepen eromheen en wat verschijnt zijn klankbeelden die relatie vertonen met wat in de in 2005 verschenen film 'As it is in heaven' tot klinken komt.

De laatste dag was het Michael Deason Barrow die het zingen leidde. Hij leidde ons in een eigen compositie: 'The Seven Last Words of Christ'. Inleidend refereerde hij aan al het leed dat momenteel in de wereld om ons heen zichtbaar is. Een sterk engagement werd hier beleefbaar. Opgebouwd in een frygische toonsoort en gebruik makend van eenvoudige muzikale middelen als kanon, bourdon en gemakkelijk opgebouwde clusters wist hij een modern klankbeeld op te roepen waarin het door de mannen gezongen Gregoriaanse 'Pange Lingua' als een objectief gebed tot

klinken kwam. Ook Michael zoekt naar manieren om met willekeurige groepen mensen zo spontaan mogelijk tot muziek maken te komen.

Genoemd moeten worden de inhoudelijke bijdragen op vrijdag en zaterdag. Op de vrijdag stonden deze in het teken van de pedagogie. Astrid Schoots, muziekdocent aan de onderbouw van de Driebergse vrijeschool, aan de lerarenopleiding van Helicon, aan de Wervel én aan de Leidse Hogeschool liet ons

beleven hoe het ontmoetingsaspect een rol speelt in de onderbouw. Dit deed ze door middel van een drietal activiteiten die ze ons gezamenlijk op een vakkundige wijze liet uitvoeren. Dit betroffen de 'kathedraal oefening', waarbij ze drieklanken in de grote groep laat bewegen, een lied voorzien van eenvoudige instrumentale begeleiding met geleide improvisatie en een ritmische oefening die ze vervolgens ook weer overbracht op instrumenten. Bevlogenheid en vakman(vrouw)schap werden zichtbaar en beleefbaar. Daarna was het Pieter Jan Olthof, muziekdocent aan de Bergense bovenbouw, om vanuit het gegeven thema in te gaan op zijn werk met kinderen van 14 tot 18 jaar. Mooi om het verschil te zien tussen een onderbouw en bovenbouw leerkracht. Zo eigen, maar ook hier weer zo bevlogen en vervuld van vakmanschap. Uiteindelijk kwam

Pieter Jan uit bij de huidige situatie van de bovenbouwen in Nederland. Hij uitte zijn zorgen over de ontwikkelingen in die bovenbouwen, waar de compromissen meer en meer de werkelijke impuls van het vrijeschoolonderwijs in de weg staan. Een zorg die de laatste jaren uit meerdere hoeken te horen valt. Maar daar staat wel een leraar die met liefde voor kinderen en een groot vakmanschap door wil gaan 'tot hij met een rollator voor het koor moet komen'! De school mag hopen dat dit nog vele jaren zal duren...

Op zaterdag was het de beurt aan de therapeutische kant. Eveline Hirschmann vertelde over haar ervaringen met klank-kleur-beweging-woord therapie in Huize Thomas in Rotterdam. Welke uitwerking deze therapie heeft op de sterk spastische pupillen die daar zijn, werd duidelijk uiteengezet. Ze keek hierbij naar de werking

op de diverse wezensdelen van een mens en hoe deze therapie, een bijdrage levert aan het tot verschijning komen van effecten in die verschillende wezensdelen. Resultaat van doorlopend onderzoek en zoeken naar vernieuwing. Een korte dvd presentatie completeerde deze bijdrage. Vervolgens vertelde Remi Adriaans over zijn ervaringen in het werken als muziektherapeut met enerzijds vergelijkbare kinderen en anderzijds vooral ouderen met problemen. Opvallend was voor hem de overeenkomst van hetgeen hij wilde vertellen met dat van Eveline voor hem. Remi werkt in het 'reguliere' veld en is naast zijn actieve werk als therapeut oprichter en docent aan de opleiding 'Orthoagogische muziekbegeleiding' van hogeschool InHolland en het conservatorium van Alkmaar. Hier werd één van de doelstellingen van de stichting Mens en Muziek mooi zichtbaar: proberen gesprek tussen de diverse muziekdisciplines maar juist ook met vergelijkbare mensen buiten de bekende kring te stimuleren. Er waren een kleine tiental studenten van die opleiding die deelnamen aan de conferentie. Zo kunnen reguliere en antroposofische werkgebieden elkaar meer gaan ontmoeten en – hopelijk – bevruchten.

Als laatste toch een paar woorden over de concerten. De avonden waren voor de concerten. Op donderdag een lierensemble o.l.v. Floortje Bedaux die het stuk 'Auf der Elbe bei Nacht' van Martin Tobiassen uitvoerden. Mooi om de lier zo in groepsverband te horen. We bleven nog even bij de lier met muziek van Ingrid Deij bij de gedichtenreeks 'Water' van Rutger Kopland, uitgevoerd door Petra Rosenberg op de grote lierharp en Josepha Suy met spraak. Mooie moderne composities waarin de lier goed tot zijn recht komt, evenals het vakkundige spel van Petra. Na de pauze was het genieten van een improvisatieconcert van Fenneken Francken en Jorien van Tuinen. Fenomenaal zoals deze twee mensen een gezamenlijke improvisatie tot stand wisten te brengen met viool, altviool, metalen instrumenten van Manfred Bleffert, en

strijkpsalters van Beat Weieneth. Het geheel werd begonnen met een 2 stemmige inventie van Bach waar alles als het ware aan ontsproot. Wanneer moderne klanken zo in het moment vanuit de stilte tot klinken komen kan dit met recht het hart ontroeren. Dat deed het ook. Ademloos heb ik geluisterd en meebewogen. Op vrijdag was het de beurt aan het Weidler Kwartet. Spelend op Weidler en Choroï instrumenten brachten zij eerst een tweetal fantazia's van Purcell en vervolgens een improvisatie. Deze improvisatie wist mij maar beperkt te boeien. Des te meer was dit het geval bij het 3e strijkkwartet van Shostakovitsch. Een prachtig werk, één van mijn lievelings strijkkwartetten. Wel had ik het beleven alsof de Weidler strijkinstrumenten het werk bijna niet aankonden, zoveel kracht, zoveel dynamiek, zoveel expressie. Maar het werk zelf blijft verrassen, ontroeren en laat de luisteraar alle hoeken van de ziel beleven. Na de pauze improvisaties van Manfred Bleffert op zijn metallofonen, grote gong, xylofonen en snaargroepen. Altijd weer ben ik gevangen door de klanken van zijn instrumenten. De improvisaties daarentegen gaan mij soms ook wel tegen staan door het motorische karakter waarop deze veelvuldig geënt zijn. Maar het roept altijd weer de verbazing bij de luisteraar naar boven en de belangstelling naar een mens die zo intens op zoek is naar nieuwe klanken, nieuwe instrumenten waarbij het gegeven 'Schläft ein Lied in alle Dingen' voor mij zo wezenlijk tot klinken komt.

Tsja, wat moet verder nog gezegd? Dat de verzorging uitstekend was, het eten geweldig. Heerlijk om op alle gebieden, tot en met het fysieke zo goed te kunnen worden verzorgd! Lof aan de kok en zijn helpers!

Marcel van Os

Een paar cijfertjes betreffende de conferentie:

139 deelnemers (inclusief workshopleiders medewerkers en initiatiefgroep)

mannen 30%, vrouwen 70%

30% was ook aanwezig op de eerste conferentie

Meer informatie over stichting Mens en Muziek kunt u vinden onder www.mensenmuziek.nl. Wilt u donateur worden van deze stichting dan kan dat, u stimuleert hiermee de ontwikkeling van muziekonderwijs en muziektherapie. Stort uw gift voor stichting Mens en Muziek op rekening 35.85.42.863 Rabobank Schoorl o.v.v. uw naam en adres. Giften aan deze stichting zijn aftrekbaar voor de belasting.